

„Писмовникът“ на Курганов ще е допринесъл значително за културното и литературно обогатяване на Славейков. За няколко години той ще е бил най-ценната негова книга. Че това е така, свидетелствуват редица писма на Славейков, в които Курганов се призовава като авторитет, ползуват се мисли от неговата книга и др. Славейков, който сам изучава нашия фолклор, особено е ценил поговорките, включени в „Писмовника“. Така например, като завършва писмото си до Цв. Недев от 23 януари 1847 г., в послеписа си той добавя: „Помни чи казва Курган: „Нужда придае охоту, а прилежност труд преодолевае ах!!!“ Тая мисъл (без възклицианието накрая) Славейков взема от предисловието на „Писмовника“. Тя очевидно отговаря на неговото състояние, на неговото желание за работа в полза на народа. При други случаи в писмата си в съзвучие с контекста Славейков привлича и цитува различни поговорки от „Писмовника“. Така пак в писмо до Цв. Недев (писмо V, от 8. II. 1847 г.), като се оплаква от беднотията си („не мога да извадя 2 пари хляб да си купя, оле, оле!“), той цитува поговорката „есть что слушать, а ничего кушать“¹, а малко по-долу, окайвайки живота си и учителството си, добавя с тъга — „за стыд голова гинеш“². В друго писмо (VII от 1 март 1847 г.), излагайки на Цв. Недев тежките условия, при които живее и работи, цитува поговорката — „мысль за морями, а смерть за плечами“³. Пак в подобен ход на мисли у него се среща: „Терпи козак, атаман будешь“ — дума Кургановата пословица“⁴, и др. п.

В какво по-конкретно ще се е състояла ползата, която Славейков е извлякъл от разнообразния по своето съдържание Курганов „Писмовник“? По всичко личи, че ориентирващият се към руската култура и литература млад културен деец и поет, имайки на ръка ръководството на руския педагог, „предлагающее легчайший способ основательного учения русскому языку“, е започнал по него да учи руски език. По-нататъшните писма на Славейков са изпъстрени с изрази на руски език, от което може да се съди, че той твърде бързо напредва в това отношение.

Разнообразният четивен материал от всички области на знанието, съдържащ се в „Писмовника“, безспорно е имал също така съществено значение за разширението на Славейковия културен кръгозор. В своята учителска практика Славейков ще се е ползувал от този разнообразен материал. Той ще е имал значение и в по-нататъшната му общественно-публицистична и просветителска дейност.

Най-съществена обаче ще е била ползата, която Славейков е извлякъл от Кургановия „Писмовник“ с оглед литературно-творческото си самообразование. Кургановият „Писмовник“ е първата книга, която запознава Славейков с някои теоретични положения, свързани с поезията. Наистина бележките в „Писмовника“ по теория на лите-

^{1,2,3} Вж. Писмовника на Курганов, стр. 140, 141, 145.

⁴ Писма от П. Р. Славейков. СбНУ, кн. XX, София, 1904, стр. 16.